

Har-

mo-

ni-

ka-

en

Poul Højbak

Indholdsfortegnelse

⊠ Siden er under opbygning! (videoer og QR-koder kommer hurtigst muligt).

Side

1	Forside
2	Indholdsfortegnelse
3	Forord
4	Piano-tastaturet (med video og QR-kode)
5	Knap-tastaturet (med video og QR-kode)
6	Knap-tastaturet (med video og QR-kode)
7	Bas-tastaturet (med video og QR-kode)
8	
9	
10	

⊠ Bilag (Der kommer efterhånden videoer og QR-koder til alle bilag)

Bilag 01.	Parallel-akkorder
Bilag 02.	Transponering
Bilag 03.	Diatonisk (klaverets hvide tangenter)
Bilag 04.	Kromatisk (Knap-tastaturet)
Bilag 05.	Nodelæsning
Bilag 06.	Gehörspil
Bilag 07	
Bilag 08	

Forord

α Selv spiller jeg knap-harmonika, men jeg gør udtrykkelig opmærksom på, at det grundlæggende udgangspunkt her er piano-tastaturets hvide tangenter.

Det skyldes, som forklaret i det følgende, at intervallerne her gælder i alle tonearter.

Dette betyder, at du lærer, spiller og husker stykker på grundlag af klaverets hvide tangenter (C-dur, A-mol og kirketonearterne (Se "Bilag)).

Når du har stykket "på øret" er det nemt at transponere stykket til den ønskede toneart.

α ved nodelæsning er det også afgørende at du "ser" skalatrinnene i noden. I begyndelsen er det nok nødvendigt for dig at notere skalatrinnene i noden. Men med tiden vænner du dig til altid at "se" dem, selv om de ikke er noteret (Se "Bilag_Nodelæsning).

De tre tastaturer

α Knap-harmonikaen og piano-harmonikaen har tilsammen tre typer tastatur:

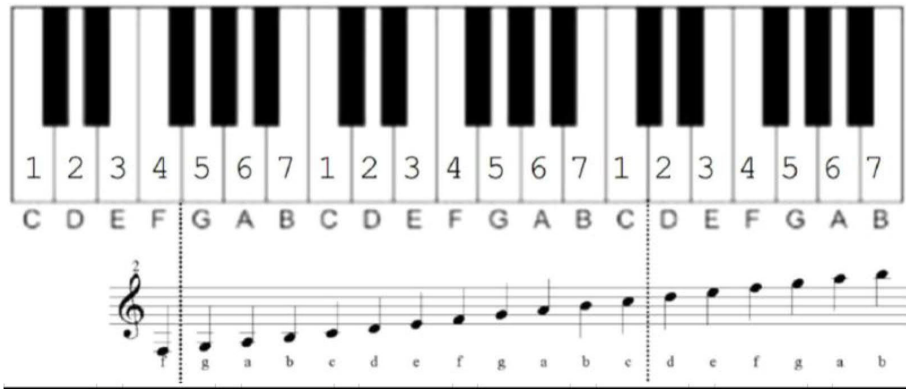
α Piano-tastaturets hvide tangenter er diatonisk arrangeret (se "Bilag)).

α Knap-tastaturet er kromatisk arrangeret. En kromatisk skala består udelukkende af halvtonetrin. (Se "Knap-tastaturet" og Bilag)).

α Bas-tastaturet er opbygget på kvintcirkelns princip på den måde, at knapperne i grundbas-rækken springer med en kvint. Det samme gælder i tertsbas-rækken, men knapperne er her forskudt i forhold til grundbas-rækken, sådan at du altid har en stor terts overfor hver knap i grundbas-rækken.

α Kommentar: Som det fremgår af det foregående, er det af stor betydning at være fortrolig med piano-tastaturet, uanset hvilket instrument du spiller.

Skalatrin på piano-tastaturet

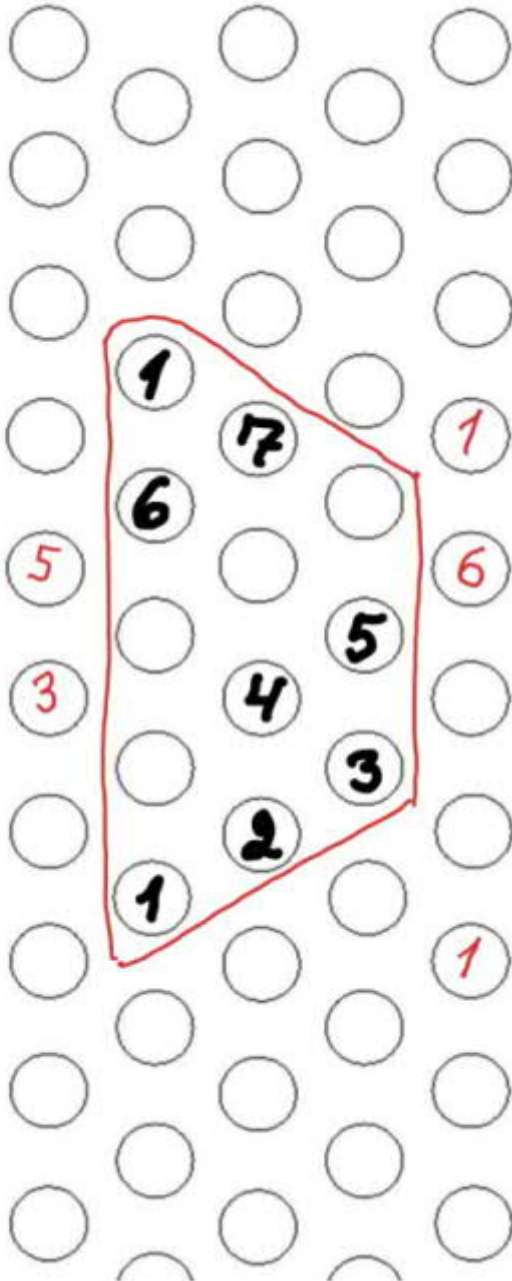
- α Du kan lære, spille og huske alle dine stykker ved hjælp af de 7 skalatrin, som du ser på klaveret ovenfor. Klaverets hvide tangenter udgør nemlig stamtonerne, og intervallerne her gælder i alle tonearter.
- α Det drejer sig om at få lyden af hver enkelt skalatrin "på øret", så du kan genkende dem, når du hører dem, ser dem på noder eller spiller dem.

- α Eksempler på brug af skalatrin (Når der ingenting står, bevæger du dig nærmeste vej:

- α Kom maj, du søde, milde: 1-1-3-5-1 5-3-1 4-4-4-5-4-3
- α Skorstensfejren gik en tur: 5-5-5-5-6-5-5 3-5-1 ned 3-5-4-4
- α Se, nu stiger solen: 6-6-1-2-3-1-6-3-4-5 (mol)
- α Beguine rytme: tæl | 1 o 2 o 3 o 4 o |
| 1 x x 5 x | "x" = aktuel akkord

Skalatrin på knap-tastaturet

Bælgen

5-radet knap-harmonika, tastaturet

Sammenfatning:

- α Tastaturet er arrangeret kromatisk (halvtonetrin)!
- α Der er 5 rækker, men det er standard at spille over tre rækker!
- α Rækken nærmest bælgen er dubleret i 4. række!
- α 2. række fra bælgen er dubleret i 5. række!
- α Hvis du fra en hvilken som helst knap bevæger dig mod "nord-øst", har du flyttet dig en heltone!
- α Hvis du fra en hvilken som helst knap bevæger dig mod "nord-vest", har du flyttet dig en halvtone!
- α Du kan spille alle tonearter med samme fingersætning!
- α Det gør du ved at flytte "spillefiguren" (vist i rammen!)
- α Princippet har visse ligheder med harmonikaens standard-bas!
- α Bemærk halvtonetrinnene 3-4 og 7-1!
- α De to ekstre rækker fungerer også som hjælperækker (for at kunne få den mest hensigtsmæssige fingersætning!).

På illustrationen til venstre ser du trintal!

I C-dur ser det således ud:

C-dur	c-d-e-f-g-a-b-c
Trin	1-2-3-4-5-6-7-1

Intervaller 1-1-½-1-1-1-½ (Durformlen)

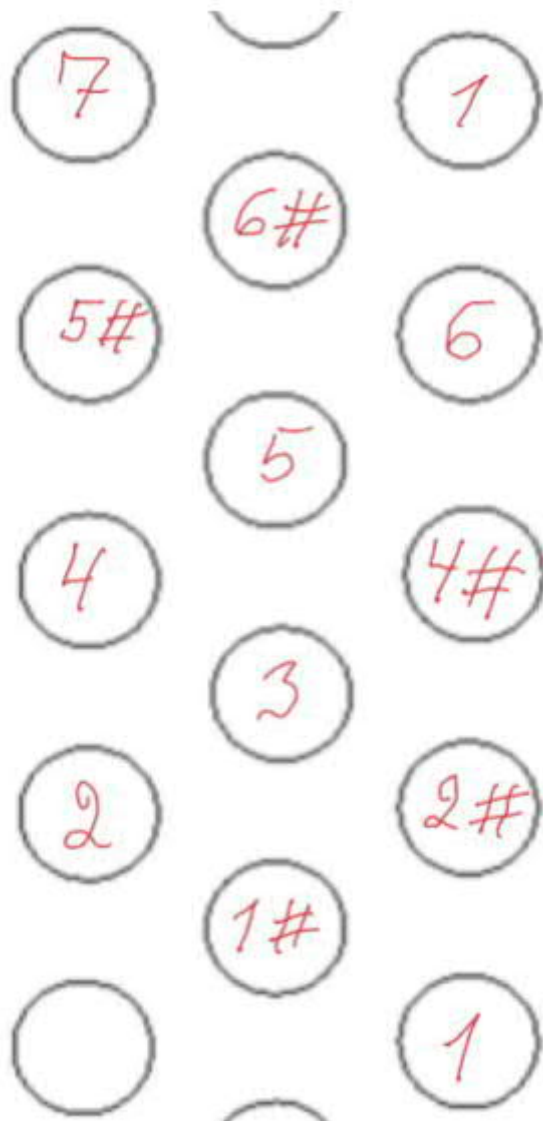
Hvis du skifter toneart, flytter du hele spillefiguren.

Hvis det er 1 heltone trin, flytter du 1 skridt mod "nordøst"!

Hvis det er 1 halvtonetrin, flytter du 1 skridt mod "nordvest"!

α For 89 kroner kan du i "AppStore" købe appen "Hohner Chromatic Accordion". Her kan du prøve det hele af om ønsket!

α Se video!

☐ På figuren til venstre er vist hvordan du spiller en kromatisk skala (1-1#-2 osv.).

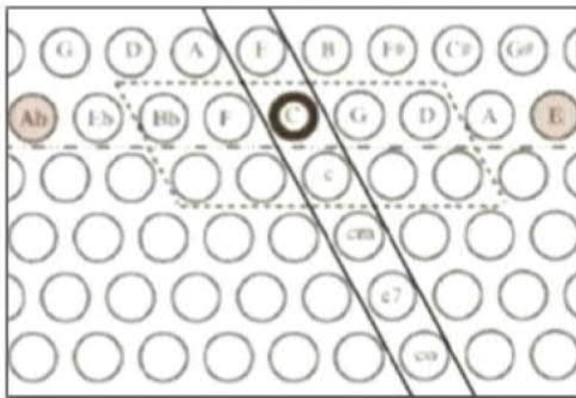
☐ Se video!

Skalatrinn på bas-tastaturet

Orientering på bas-tastaturet:

<<<<<<<Bælgen >>>>>>

Se video!

Tertsbas-rækken

Grundbasrækken

Dur-akkorder

Mol-akkorder

Septim-akkorder

Form. septim-akkorder

Hånden kommer op her!

Tertsbas:

Grundbas:

Tertsbas:

Grundbas:

- ☐ Skalatrinn på bas-tastaturet (se illustrationerne ovenfor!)
Skalatrinnene er de samme i alle tonearter!

- ☐ Durskala på grundbas-rækken: Følg tallene 1 til 7 (og nedad)!
- ☐ Durskala på grundbas- og tertsbas-rækken: Følg tallene 1 til 7 (og nedad)!

- ☐ Kromatisk skala (halvtonetrin):

Opad: 1-1# 2-2# 3-4

Nedad: 3-2# 2-1# 1-7

- ☐ Store tertser, fx 1-3, 4-6 og 5-7.

- ☐ Små tertser, fx i grundbas-rækken A-C, D-F og E-G
6-1, 2-4 og 3-5).

- ☐ Sekster. Sekst-akkorder er komplementære med tertser:

Små tertser: 6 op 1, 2 op 4 og 3 op 5;

Store sekster: 1 op 6, 4 op 2 og 5 op 3;

Store tertser: 1 op 3, 4 op 6 og 5 op 7;

Små sekster: 3 op 1, 6 op 4 og 7 op 5;

- ☐ Bemærk hvor nemt det er at spille basgange efter skalatrinn.
Du gør det på samme måde i alle tonearter, flytter blot hånden!

Skalatrinn på
piano-tastaturet.

Video.

(Se "Harmonikaen"
side 4)

Skalatrinn på
knap-tastaturet.

Video.

(Se "Harmonikaen"
side 5)

Skalatrinn på
Harmonikaens bas.

Video.

(Se "Harmonikaen"
side 7)

Sangøvelser på ska-
latrin.